

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ HELLENIC INSTITUTE OF TRANSPORTATION ENGINEERS

Μαυρομιάλη 25, 10680, Αθήνα – Mavromihali 25, 10680, Athens Greece
Τηλ./phone:+30.210.3640604, fax. :+30.210.3609220, e-mail: ses@tee.gr, http://www.ses.gr

ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Απρίλιος 2005

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Τα κυκλοφοριακά προβλήματα στις πόλεις της Ελλάδας είναι πολλά και συνεχώς αυξάνονται. Προβλήματα δεν εμφανίζονται μόνο στις μεγάλες πόλεις αλλά και σε πόλεις μεσαίου, μικρού ή πολύ μικρού πληθυσμού. Προφανώς, το είδος και το μέγεθος των προβλημάτων διαφέρουν μεταξύ τους.

Τα πιο συχνά εμφανιζόμενα προβλήματα είναι η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η έλλειψη χώρων στάθμευσης, τα τροχαία ατυχήματα, η δυσχερής μετακινήσεις πεζή και με ποδήλατο και η μη επαρκής σήμανση. Αυτά τα προβλήματα έχουν πολλές επιπτώσεις, εκ των οποίων οι σημαντικότερες είναι οι χαμένες ανθρωπόωρες, η ατμοσφαιρική και ηχητική ρύπανση, το οικονομικό και κοινωνικό κόστος, η δυσχερής κίνηση των πεζών και συνολικά η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Τα προβλήματα δεν συνίστανται μόνο σε θέματα υποδομής και οδικής συμπεριφοράς αλλά και στον επιμέρους τεμαχισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Στην Ελλάδα, οι εμπλεκόμενοι φορείς στα κυκλοφοριακά θέματα των πόλεων είναι οι κάτωθι:

- Υπουργείο Οικονομικών: αρμόδιο για τη χρηματοδότηση έργων.
- Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.: αρμόδιο για το σχεδιασμό, προγραμματισμό, υλοποίηση και συντήρηση του βασικού οδικού δικτύου, της σηματοδότησης όλου του δικτύου αλλά και του πολεοδομικού σχεδιασμού.
- Υπουργείο Μεταφορών: αρμόδιο για όλα τα θέματα που αφορούν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, καθώς σε πολλές πόλεις τα ΚΤΕΛ εξυπηρετούν και τις αστικές μετακινήσεις) και τις άδειες TAXI.
- Υπουργείο Δημόσιας Τάξης: αρμόδιο για την επιτήρηση των κανόνων κυκλοφορίας και στάθμευσης.
- Περιφερειακή Διοίκηση: αρμόδια για την έγκριση και κατανομή κονδυλίων.

- Β΄ βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης: αρμόδιος για τα θέματα των αδειών οδήγησης, 'πιάτσες' TAXI και έγκρισης αποφάσεων Α΄ βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Α΄ βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης: αρμόδιος για το σχεδιασμό, προγραμματισμό, υλοποίηση και συντήρηση του τοπικού οδικού δικτύου και της δημοτικής συγκοινωνίας, συναρμόδιος για τον πολεοδομικό σχεδιασμό και αρμόδιος επικουρικά για την αστυνόμευση (μέσω της Δημοτικής Αστυνομίας)

Όμως, σημαντικό παράγοντα σε σχέση με τα κυκλοφοριακά θέματα παίζουν και:

- Διάφοροι σύλλογοι πολιτών ή μεμονωμένοι πολίτες,
- Σύλλογοι επαγγελματιών οδηγών που παρέχουν μεταφορικές υπηρεσίες,
- Εμπλεκόμενοι φορείς σε θέματα που δεν άπτονται των αρμοδιοτήτων τους.

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΣΕΣ

1. Βασικά προβλήματα

Στην Ελλάδα τα βασικότερα προβλήματα σε σχέση με το κυκλοφοριακό των πόλεων είναι τα κάτωθι:

- Έλλειψη στρατηγικής για την οργάνωση του συστήματος μεταφορών σε επίπεδο πόλης και έλλειψη πολιτικής για την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, αλλά και την κυκλοφορία των πεζών.
- Αποσπασματική μελέτη των κυκλοφοριακών θεμάτων με αντίστοιχη αποσπασματικότητα στην εφαρμογή των κάθε είδους μέτρων αντιμετώπισης των προβλημάτων.
- Πολεοδομικός σχεδιασμός (ΓΠΣ, κ.λπ.) χωρίς ουσιαστική κυκλοφοριακή θεώρηση ή συντονισμό με τον αντίστοιχο συγκοινωνιακό σχεδιασμό.
- Ελλιπής συγκοινωνιακός σχεδιασμός. Συνήθως δεν λαμβάνονται υπόψη όλες οι παράμετροι που σχετίζονται με την κυκλοφορία και στάθμευση των οχημάτων (πολεοδομικός σχεδιασμός-χρήσεις γης, συγκοινωνιακά στοιχεία, περιβαλλοντικές παράμετροι, οικονομικά στοιχεία, πληθυσμιακά στοιχεία).
- Ελλιπής τακτική παρακολούθηση κυκλοφοριακών στοιχείων και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εφαρμογής των κυκλοφοριακών παρεμβάσεων.
- Βραχυπρόθεσμος χρονικός ορίζοντας σχεδιασμού.
- Ελλιπής οργάνωση και στελέχωση των Ο.Τ.Α. σε συγκοινωνιακά θέματα.
- Έλλειψη συστηματικής και συνεχούς επιτήρησης των κανόνων κυκλοφορίας και στάθμευσης.
- Ανεπάρκεια προϋπολογισμού των αρμόδιων φορέων για την υλοποίηση των έργων της αρμοδιότητάς τους.

- Εμπλοκή αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρμόδιων φορέων και έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

2. Βασικές Αρχές

Το κυκλοφοριακό των πόλεων εξαρτάται από την αποτελεσματική και οπωσδήποτε συνδυασμένη προώθηση των παρακάτω αρχών:

- Θεσμοθέτηση φορέα σχεδιασμού των κυκλοφοριακών θεμάτων σε κάθε πόλη και σαφής διαχωρισμός μεταξύ του σχεδιασμού και της υλοποίησης των συγκοινωνιακών έργων.
- Διάθεση στους φορείς υλοποίησης επαρκών κονδυλίων για την εφαρμογή των μέτρων αντιμετώπισης των κυκλοφοριακών προβλημάτων.
- Χρονικός ορίζοντας σχεδιασμού μακροπρόθεσμος με ενδιάμεσα τακτά χρονικά σημεία παρακολούθησης, ελέγχου και επανασχεδιασμού.
- Είναι διεθνώς αποδεδειγμένο ότι τα περισσότερα μέτρα αντιμετώπισης των κυκλοφοριακών προβλημάτων δεν έχουν άμεσα αποτελέσματα και η αντίδραση της πλειοψηφίας των πολιτών είναι γενικώς αρνητική. Συνεπώς, είναι απαραίτητη η ύπαρξη πολιτικής βούλησης για την υλοποίηση των απαιτούμενων μέτρων αντιμετώπισης των κυκλοφοριακών προβλημάτων και την αντιμετώπιση των προσωρινών αντιδράσεων.
- Επαρκής ενημέρωση των πολιτών για τις επικείμενες κυκλοφοριακές παρεμβάσεις. Εφαρμογή ολοκληρωμένης και σύγχρονης επικοινωνιακής στρατηγικής για τη διαρκή ενημέρωση και συνεργασία ανάμεσα στους αρμόδιους φορείς και τους πολίτες. Συναινετικές τελικές αποφάσεις για την αποφυγή κοινωνικών αντιδράσεων.
- Οργάνωση-στελέχωση των Ο.Τ.Α. με το δυναμικό που απαιτείται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των συγκοινωνιακών θεμάτων της αρμοδιότητάς τους.
- Ύπαρξη της κατάλληλης επιτήρησης (τακτική, αυστηρή και με συνεχή διάρκεια) η οποία θα διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος μεταφορών της πόλης.
- Οργάνωση του συστήματος είσπραξης των επιβαλλομένων προστίμων από τις παραβάσεις του Κ.Ο.Κ. και εφαρμογή του point system.
- Εφαρμογή συστημάτων νέων τεχνολογιών με την αξιοποίηση διεθνών εμπειριών.

3. Προτεινόμενη Στρωτηγική

- ✓ Σύνταξη οργανογράμματος και ίδρυση του ενιαίου φορέα σχεδιασμού και διαχείρισης των κυκλοφοριακών θεμάτων των πόλεων.
- ✓ Καθορισμός αρμοδιοτήτων – υπεύθυνου φορέα ανά συγκοινωνιακό θέμα. Διαχωρισμός και εξασφάλιση μη εμπλοκής αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφορετικών φορέων.

- ✓ Σύνταξη προδιαγραφών για την εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών πόλεων.
- ✓ Σύνταξη στρατηγικού σχεδίου συστήματος μεταφορών για διαφορετικές κατηγορίες πόλεων.
- ✓ Καθορισμός τιμολογιακής πολιτικής για τους χρήστες του συγκοινωνιακού συστήματος (Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, στάθμευση, μετεπιβίβαση, κυκλοφορία οχημάτων, κόμιστρα TAXI, χρήση οδικού συστήματος) ανά κατηγορία πόλης.
- ✓ Υιοθέτηση επικοινωνιακής πολιτικής με συνεργασία όλων των συναρμόδιων φορέων.

4. Προτεινόμενες Δράσεις

Το κυκλοφοριακό των πόλεων είναι πολύπλοκο και πολυδιάστατο θέμα. Για την σταδιακή επίλυσή του απαιτούνται οι εξής δράσεις (φυσικά η έκταση και η μορφή κάθε δράσης εξαρτάται από την ιδιαιτερότητα της κάθε πόλης):

1. Εκπόνηση (ή επικαιροποίηση όπου έχουν εκπονηθεί στο παρελθόν) κυκλοφοριακών μελετών, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές παραμέτρους.
2. Εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών τροχαίων ατυχημάτων (εντοπισμός μελανών σημείων και μέτρα αντιμετώπισης).
3. Χρήση των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (G.I.S.) για την καταγραφή, οργάνωση και ενημέρωση των συγκοινωνιακών θεμάτων των αρμοδίων φορέων (π.χ. οδικά ατυχήματα, σήμανση, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, οργάνωση της στάθμευσης).
4. Εφαρμογή αξιόπιστων πληροφοριακών συστημάτων για την ενημέρωση/καθοδήγηση των οδηγών σε σχέση με τις κυκλοφοριακές συνθήκες και τις διαθέσιμες θέσεις στάθμευσης.
5. Δημιουργία και εφαρμογή κατάλληλων στρατηγικών πλάνων διαχείρισης της κυκλοφορίας.
6. Προώθηση της χρήσης των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, του ποδηλάτου και της πεζή μετακίνησης, μέσω τεχνικών και οικονομικών πολιτικών.
7. Αύξηση της επιτήρησης των κανόνων κυκλοφορίας και στάθμευσης μέσω συμβατικών ή σύγχρονων μεθόδων.
8. Ίδρυση Παρατηρητηρίων που θα παρακολουθούν τις συνεχώς μεταβαλλόμενες κυκλοφοριακές συνθήκες και θα δημοσιοποιούν ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα αποτελέσματα από την παρακολούθηση των κυκλοφοριακών συνθηκών και την αποτελεσματικότητα των αντίστοιχων μέτρων διαχείρισης της κυκλοφορίας και της στάθμευσης, τροφοδοτώντας τον απολογισμό πολιτικών και μέτρων ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού.